

FO Punkt 2. Finanspagten

EUU alm. del (11) – bilag 230 (sammenotat "Finanspagten")

EUU alm. del (11) – bilag 218 (revideret udkast til traktat)

(fortroligt)

Økonomiministeren: Jeg vil orientere udvalget om, hvad indholdet er af den finanspagt, som skal drøftes i kredsen af Økofinministre på et uformelt møde mandag den 23. januar, og samtidig forelægge sagen med henblik på et forhandlingsoplæg.

Processen er den, at vi på mandag skal drøfte det seneste udkast. Ideen er, at det skal godkendes på det uformelle møde for statsoverhovederne den 30. januar. Der er kommet et nyt udkast til aftalen sent i går, og det er sendt til udvalget.

Forhistorien, som givetvis efterhånden er kendt i vide kredse, er, at den 9. december besluttede statsoverhovederne at styrke de finanspolitiske regler i kraft af en ny finanspolitisk aftale. På engelsk hedder den "Fiscal Compact", herhjemme kalder vi den finanspagten. Der var på det møde ikke enighed om at ændre på selve EU-traktaten. Derfor arbejdes der i stedet for på at forankre de styrkede forpligtelser i en mellemstatslig aftale, altså en bindende international aftale. Forhandlingerne foregår mellem staterne. Om man kalder det en aftale eller en traktat – pølsen har den samme smag. Pointen er, at det foregår uden for det formelle EU-regi. Det vil sige, det er en lidt særlig situation, vi er i, i forhold til hvordan traktaten i øvrigt fungerer.

Der er lagt op til, at ikke-eurolande kan tilslutte sig aftalen, hvis de vil. Der er altså et element af frivillighed. Vi kan selv vælge. For det første kan vi vælge, om vi vil have en undtagelse fra selve aftalens regler, så længe man ikke er med i euroen. Man underskriver så at sige kun skallen. Man kan vælge, om man også vil lade sig omfatte af aftalens konkrete krav, inden man eventuelt måtte blive et euroland. Det betyder, at også ikke-eurolande er helt aktivt engageret i disse forhandlinger om, hvordan det skal være.

Ideen er, at aftalen skal sikre en stærkere og en mere bindende forankring af de finanspolitiske regler. Dermed også sagt, at den bygger direkte oven på den styrkelse, der er lavet af vækst- og stabilitetspagten, så den er i meget, meget tæt familieskab med ting, som er helt kendt i denne kreds. Yderligere initiativer drøftes ved siden af som sagt tidligere. Både de to forslag, som Kommissionen fremlagde i slutningen af november, som handler om øget overvågning og koordinering. De kører sådan set parallelt med hele diskussionen om finanspagten.

Hovedindholdet i aftalen er et krav om, at de deltagende lande skal have strukturel balance på de offentlige finanser. Det indebærer, at hvert land for hvert år – altså ikke over et antal i år gennemsnit, men årligt – skal overholde et landespecifikt mål for den strukturelle saldo. Det er et mål for den offentlige saldo, som er rensset for konjunkturudsving og for engangsforhold. Det kan godt være, det er en skuffelse for nogen, men den strukturelle saldo er ikke noget, man kan konstatere; det er et regnestykke. Der er selvfølgelig en diskussion om, hvordan man laver det regnestykke. Det vil jeg vende tilbage til senere. Pointen er, at den strukturelle

saldo er et tal, hvor man har rensset for konjunkturforskel og for engangsforskel. Hvis man tager de ting væk, der kan svinge op og ned, hvad har vi så med at gøre? Den strukturelle saldo skal som udgangspunkt mindst udgøre minus en halv procent af BNP. I parentes bemærket må den udgøre 1 pct. af BNP for lande, som har lav gæld og samtidig har lave udfordringer, når det gælder om at sørge for, at finanspolitikken er holdbar. Sagt på en anden måde: Hvis man kigger ud i fremtiden, ser man ikke et eller andet forfærdeligt sort hul foran sig; så er det nogenlunde i orden.

Det landespecifikke mål – eller grænsen for den strukturelle saldo – svarer til de landespecifikke mellemfristede målsætninger. For dem, der taler EU-sprog, kan jeg sige, at det er det, man mellem venner kalder for MTO'er. Det er også en kendt og kær ven. Det er allerede kendt fra vækst- og stabilitetspagten. Pointen med de mål er, at de er lavet ud fra landenes gældsbyrde og hvordan det ser ud på længere sigt. Altså har man strukturelt styr på det, eller skubber man noget foran sig, som i virkeligheden vil vende rigtigt dårligt tilbage til én? Samtidig skal den strukturelle saldo og vores mellemfristede målsætninger sørge for, at vi har en passende sikkerhedsafstand til, at de faktiske underskud i en lavkonjunktur ikke overskrider grænsen til de 3 pct. Her når vi til noget, man kan konstatere i virkeligheden. Der er selvfølgelig en relation mellem de underskud, man kan konstatere, og så den strukturelle saldo.

For Danmark gælder der allerede i dag et krav om, at vore mellemfristede mål skal komme op på 1½ pct. af BNP, så vi kan kun have meget moderate strukturelle underskud, hvis vi vil undgå store faktiske underskud. Det er den sammenhæng, der hele tiden er. Man får et mål for den strukturelle saldo, som afspejler, hvordan det vil se ud i virkeligheden. Når det er på den måde for os, er det fordi vi har indrettet vores samfund på en sådan måde, at vi har det, man kalder store automatiske stabilisatorer. Det kan f.eks. være dagpenge. Hvis folk bliver ledige, får de dagpenge. Det vil sige, at deres forbrug ikke falder som en sten gennem vand. De kan stadig væk – selvfølgelig med en række tilpasninger – holde tingene gående. Det stabiliserer økonomien, at mange mennesker ikke lige pludselig mister deres livsgrundlag. Det synes vi alle sammen – vil jeg tro – er en god ting. Men det betyder også, at vi skal være meget opmærksomme på, at vi har plads til, at det kan finde sted. Sådan at vores offentlige finanser ikke bliver meget, meget dårlige, hvis vi kommer ind i en krise, og der sker et tilbageslag, hvor mange mennesker bliver ledige eller får brug for dagpenge eller kontanthjælp eller hvad det nu kan være.

Det er selvfølgelig lidt forsimplet, men man kan sige, at noget af det nye i denne aftale – det er ekstremt relevant for udvalget at vide – er, at dette skal efterleves pr. år og ikke på mellemlang sigt. Det gør selvfølgelig en forskel. Mellemlang sigt er stabilitets- og vækstpaktens ordlyd. Det andet nye er, at balancekravet skal afspejles i national lovgivning. Det tredje er, at der skal være en automatisk mekanisme, som korrigerer, hvis man kommer væk fra sin målsætning. Sådan at man sørger for, at hvis der sker et eller andet, som gør, at man driver væk fra det mål, man er forpligtet på, så sættes der ting i værk, så man kommer tilbage igen. Dermed er også sagt, at der er tale om en ny, noget mere ambitiøs og også i sa-

gens natur en mere restriktiv standard for finanspolitik med en styrket national forandring. Man skal være opmærksom på, at det nationale element spiller en stor rolle. Mange af reglerne kender vi, som I kan høre, i forvejen. Danmark har i forvejen et krav om minus 0,5 pct. af BNP for ikke at løbe under 3 pct. grænsen i det faktiske budget.

Når det kommer til afvigelser, ventes landene kun at kunne afvige fra denne hovedregel på baggrund af exceptionelle omstændigheder, altså ting som man ikke selv er herre over. Hvis man ikke selv er herre over dem, så må man selvfølgelig kunne håndtere situationen, så man ikke samtidig ryger ud i en henstillingsprocedure. Den måde, man definerer det på sprogligt, er "usædvanlige begivenheder uden for regeringens kontrol" eller "alvorlige tilbageslag." Her tænker man på pludselige fald i vækst eller eventuel recession. Så er der et frirum. Så kan man gøre noget.

Aftalen fastslår som nævnt, at det enkelte lands balancekrav skal skrives ind i national lovgivning på en måde, som gør, at reglen respekteres i den nationale budgetproces. Det skal helst være på forfatningsniveau, og som sagt skal det være ledsaget af en korrektionsmekanisme også på nationalt niveau, som træder i kraft, hvis der sker store afvigelser. Korrektionsmekanismen kan være forskellig fra land til land, men den skal ligge inden for rammene af nogle fælles principper, som Kommissionen vil foreslå, men som vi i givet fald selv skal bestemme her hos os.

Der er lagt op til, at Domstolen skal have kompetence til at påse, om balancereglen er gjort til national lovgivning på en måde, som er i overensstemmelse med finanspagten. EU-Domstolen skal ikke have kompetence til at vurdere, om den i praksis overholdes. Der er nogle faser. Domstolen vil kunne påse, om man laver denne lovgivning som man skal. Men om man efterfølgende overholder den, vil ikke være Domstolens anliggende. Samtidig er det muligt, at Domstolen vil få mulighed for at give en bøde på op til 0,1 pct. af BNP til et land, hvis Domstolen vurderer, at landet ikke har gjort det, man har sagt man gerne ville, nemlig at indarbejde dette balancekrav i national lov, og hvis landet fortsat ikke tager skridt til at gøre det. Der er to faser. Først: Har de gjort det? Hvis de ikke har gjort det, skal de gøre det. Hvis landet fortsat ikke gør det, og det konstateres, at man fortsat ikke gør det, så kan man få en bøde.

Der er en række andre bestemmelser. En bestemmelse er, at eurolande forpligter sig til at stemme for Kommissionens forslag og anbefalinger, hvis et land er kommet i proceduren, hvor man ikke længere har styr på det. Altså hvis man har et uforholdsmæssigt stort underskud. Det er en slags halv automatik. Man siger: medmindre der er kvalificeret flertal imod, så stemmer vi alle sammen for. Det gælder altså for eurolande, for det er den mekanisme, som virker for dem. Det er en politisk aftale blandt eurolandene, som skal sikre, at det bliver mere automatisk. Det er igen en bestræbelse hen imod, at regler, som vi et eller andet sted godt kender i forvejen, faktisk bliver fulgt.

Denne del af aftalen vil ikke gælde for ikke-eurolande. Dermed er også sagt, at der ikke er lagt op til, at der skal gælde nye skridt eller være større automatik i

underskudsproceduren for ikke-eurolande, hvis de tilslutter sig aftalen. For ikke-eurolande gælder kun de skridt og de regler, som følger af vækst- og stabilitetspagten efter den seneste reform, som netop er trådt i kraft.

Der lægges også op til, at lande, som er i underskudsproceduren, skal udarbejde det, der kaldes et "økonomisk partnerskabsprogram", hvor man mere detaljeret beskriver, hvad det er for ting, man vil gøre for at komme tilbage på sporet, især når det kommer til strukturelle reformer. Strukturelle reformer og holdbarhed hænger jo sammen. Det vil sige, at der bliver lagt op til, at landene skal gøre det, og så skal Kommissionen og Rådet godkende det program, man fremlægger. "Endossere" det, vil man sige, hvis man taler EU-sprog.

Rækkevidden kan vi faktisk ikke sige noget helt præcist om i dag, men i udgangspunktet ligger det i forlængelse af processer, som allerede er kendt fra eurolandene, hvor landene regelmæssigt og i forbindelse med de konkrete skridt i processen informerer Kommissionen om, hvad det er vi har gang i. Hvad gør vi, og hvordan tror vi, det vil virke? Man vil typisk også få en tilbagemelding på det på baggrund af den information, Kommissionen og Rådet har fået om de skridt, man tager. Hvis det viser sig, at man ikke tager tilstrækkelige skridt, kan det blive genstand for en beslutning i Rådet, hvis det kommer dertil. Vi har været det igennem helt konkret for et antal lande i den første del af mødet. Det er sådan set de ting, man skal se for sig.

Endelig indeholder aftalen generelle forpligtelser til at arbejde hen imod, at man får en tættere koordinering af den økonomiske politik. Målet med det er, at man fremmer, at den økonomiske og monetære union simpelt hen fungerer bedre. Man har en politisk forpligtelse til at gå den vej. Kernen i det er en tilbagevendende til det her med, at man ønsker sig en øget økonomisk vækst gennem konvergens og øget konkurrenceevne. Det kan om nødvendigt ske ved at bruge særlige foranstaltninger for eurolandene, jævnfør EU-traktatens artikel 136, samt de muligheder, der ligger for forstærket samarbejde. Det er selvfølgelig meget vigtigt, at vi ikke krabber os ind på det indre marked, som er entydig kompetence for de 27. Det er meget vigtigt, at det fungerer på den måde. Apropos det vi talte om, hvordan man kan få en øget konkurrence, altså bedre muligheder for at virksomheder kan konkurrere på kryds og tværs af landegrænserne.

Aftalen indskriver også de beslutninger, som har været taget tidligere – jeg tror, det var den 26. oktober – om regelmæssige topmøder blandt eurolandene under ledelse af en fast eurotopmødeformand. Det er et forrygende nyt ord. Aftalen vil formodentlig også indebære, at ikke-eurolande, som deltager i aftalen, mindst en gang om året kan komme til de møder, som skal gøre denne aftale til virkelighed. Det har i hvert fald noget for sig, at hvis man er en del af aftalen, så kan man også deltage i de møder, som handler om aftalen.

Det er i hovedsagen et overblik over udkastet til finanspagt som det foreligger nu.

FO Nu vil jeg redegøre for regeringens holdning og på den baggrund søge om udvalgets mandat til dansk tilslutning til aftalen.

Samlet set er aftalen et skridt i retning af at styrke holdbarheden og troværdigheden af den økonomiske politik i EU-landene og i eurolandene i særdeleshed. Det

er for os at se en klar og afgørende forudsætning for, igen at få vækst og øget beskæftigelse i Europa som helhed.

For os at se er der tale om en nødvendig styrkelse af de finanspolitiske regler i lyset af krisen. Aftalen vil forhindre, at lande i fremtiden kan undlade at forbedre deres offentlige finanser i gode tider. For det er fraværet af polstring eller konsolidering i de gode tider, som er hovedårsagen til, at en række lande står med meget, meget store gældsproblemer i dag.

Dermed er også sagt, at aftalens krav generelt ligger på linje med det fokus, der har været på ansvarlig økonomisk politik i Danmark gennem mange år med skiftende regeringer.

Desuden tror jeg, det er vigtigt – i hvert fald i baghovedet – at gøre sig klart, at uanset om vi tilslutter os aftalen eller ej, så er det vurderingen, at de styrkede krav vil udgøre en ny standard. Man kan diskutere det meget frem og tilbage, men man kan sige, at hvis vi før havde regler, som ikke rigtigt var regler, fordi de ikke blev overholdt, så har vi nu regler, og det, som dette gerne skulle betyde, er, at de bliver overholdt. Dermed er det et nyt sæt af spilleregler for de europæiske lande som sådan. Det påvirker også den måde, vi bliver set på, især når vi er en lille, åben økonomi med en krone, som er tæt knyttet til euroen gennem vores fastkurspolitik. For at være sikker på at fastholde tilliden til den økonomiske politik i Danmark må vi fastlægge den økonomiske politik, så den svarer til noget, der ligner aftalen. Det kan man selvfølgelig diskutere, om man skal gøre, men jeg synes, det under alle omstændigheder er en klog ting at føre en politik af denne type, fordi man så er i stand til at gøre noget, hvis krisen rammer, fordi man netop sørger for, at de gode tider bliver brugt til at polstre sig.

På denne baggrund vil det være i dansk interesse at deltage i aftalen i videst muligt omfang, hvis vi kan få tilfredsstillende afklaringer på afgørende danske prioriteter. Hermed er også sagt, at det er mandatets betingelse, at vi kan få disse tilfredsstillende afklaringer.

Regeringen indgår konstruktivt i forhandlingerne med den politiske hensigt, at Danmark tilslutter sig aftalen og i videst muligt omfang lader sig forpligte af de bestemmelser, der står åbne for ikke-eurolande.

Der er to afgørende prioriteringer, som vi lægger vægt på. Den første er, at landene skal kunne lave denne balanceregulering i national lovgivning, uden at det nødvendigvis skal ske på forfatningsniveau eller tilsvarende. Det betyder med andre ord, at Danmark skal kunne lave en balanceregulering i national lov, f.eks. gennem en budgetlov, uden at skulle ændre grundloven. Jeg tror ikke, der er nogen af de her tilstedeværende, der oplevede den seneste grundlovsændring. Det siger i hvert fald noget om, at det er ikke noget, vi gør hver anden dag. Vi har brug for at kunne gøre det som god, solid dansk lovgivning med den respekt, alle selvfølgelig har for det, når et flertal måtte have vedtaget det.

For det andet skal der være den fornødne fleksibilitet i metoden for beregning af den strukturelle saldo, som det enkelte lands balancekrav skal måles op på. Som sagt tidligere er det et regnestykke. Det er vigtigt, at sådan nogle regnestykker tager højde for, hvordan landets økonomi ser ud. Det er helt centralt, at Danmark

kan basere efterlevelse af balancereglen i sin nationale lovgivning, og at den automatiske korrektionsmekanisme kan baseres på nationale skøn. Ellers vil det være meget, meget broget. Dermed også sagt, at der må være tale om en helhedsvurdering af både niveau og ændringer i struktursaldoen, som inddrager den fælles EU-metode, men som samtidig tager højde for nationale forhold. Den fælles EU-metode har selvfølgelig den styrke, at den bygger på fælles regneprincipper og dermed til en vis grad kan give sammenlignelighed på tværs af lande. Men det er netop også dens svaghed. Når det er fælles regler, tager de i sagens natur ikke hensyn til særlige nationale forhold og er ikke særlig stabile over tid. Hvis man bruger en regnemaskine, der har de to svagheder, så risikerer man at få et mål, som er misvisende. Det vil være træls. Det vil i høj grad gælde, når metoden anvendes på Danmark. Det kan man se bagudrettet, for det er sådan set ikke nogen ny diskussion. Metoden renser ikke for de store udsving, vi har i skatteprovenu f.eks. på pensionsafkast. De veksler jo fra år til år. Det vil man også kunne se i den strukturelle saldo. Vi arbejder fra dansk side på størst mulig sammenhæng mellem aftalen og det eksisterende EU-samarbejde. De to ting bør følges ad så tæt som overhovedet muligt. Sådan at vi bruger EU-beslutningsprocesserne og de normale EU-lovgivningsprocesser. Ideen er jo, at aftalen skal styrke EU-samarbejdet, ikke blive en kim til øget splittelse.

Fra dansk side støtter vi det synspunkt, at lande uden for euroen skal kunne inviteres med til eurotopmøder – i det mindste når man drøfter emner, som har relation til denne aftale.

Sammenfattende er det vurderingen, at der er lagt op til en god aftale baseret på det grundlæggende sunde princip, at der skal være omtrent strukturel balance på de offentlige finanser. Det svarer til et grundprincip i dansk økonomisk politik, som vi har arbejdet efter gennem mange år og under skiftende regeringer. Derfor er det regeringens oplæg til dansk holdning, at vi fra dansk side skal tilslutte os aftalen og lade os omfatte af dens regler, hvis vi – og det er der et begrundet håb om – kan få tilfredsstillende løsninger på de danske prioriteter under de forhandlinger, som finder sted dels på mandag og dels afsluttende op imod det uformelle møde for statsoverhovederne den 30. marts.

Pia Adelsteen takkede indledningsvis for, at punktet blev behandlet for åbne døre. Det er vigtigt, at befolkningen kan følge med i, hvad der bliver diskuteret i Europaudvalget.

Når hun lyttede til økonomiministeren, fik hun nærmest indtrykket af, at man kunne tage det roligt, der var ikke noget nyt i det, det var bare udtryk for, at det, som et flertal af partier har sagt ja til i løbet af de sidste par år, nu bliver nedfældet på papir, og at man skal overholde det. Der er selvfølgelig nogle ting, der er nye.

Når regeringen synes, det er vigtigt, at man ikke skal ændre grundloven, er det selvfølgelig for at undgå en folkeafstemning.

Det tyske medlem af den europæiske centralbank har været ude at sige, at dette er det første skridt på vejen mod en finanspolitisk union. Pia Adelsteen spurgte, om økonomiministeren er enig i den udtalelse. SF's EU-ordfører har sagt, at den

nye aftale nærmest blot er et signal om, at alle landene i Europa skal leve op til de spilleregler, der er aftalt. Altinget offentliggjorde her til morgen en meningsmåling, som viste, at 60 pct. af vælgerne ønskede aftalen ud til folkeafstemning. Mener økonomiministeren ikke, det viser, at der er en voldsom disharmoni mellem, hvad befolkningen mener, og hvad et flertal i Folketinget mener?

I afsnittet i samlenotatet om gældende dansk ret og forslagets konsekvenser står der, at "en nærmere vurdering heraf udestår." Pia Adelsteen ville gerne vide, hvornår Europaudvalget kunne regne med at få den.

Under "baggrund" står der, at ikke-eurolande kan vælge, hvilke dele af aftalen de vil være med i. På den baggrund spurgte Pia Adelsteen, om der overhovedet er noget i aftalen, som regeringen ikke vil deltage i.

Merete Riisager pegede på, at hidtil havde regeringens strategi været at sige så lidt som overhovedet muligt, men nu har økonomiministeren meldt ud. Sagen er af ekstrem vigtighed, men i den offentlige debat har regeringen nærmest sagt, at den ikke er særlig vigtig, og at der kun er tale om nogle regler, som vi allerede har, og som vi nu skal overholde.

Liberal Alliance er fuldstændig enig i, at vi skal føre en ansvarlig økonomisk politik i Danmark, og der er mange fornuftige elementer i pagten, som kan give rigtig god mening både for Danmark og for landene i eurozonen, hvor problemerne er skabt. Merete Riisager mente blot, at vi selv skulle tage ansvaret for den politik, der skal føres i Danmark.

Merete Riisager forstod godt, at der kunne være fordele for eurolandene ved at indgå i finanspagten, men spurgte, hvad fordelene er for Danmark.

Hun syntes, det var meget vigtigt at inddrage danskerne, og mente derfor, der skulle være en folkeafstemning.

Per Clausen spurgte, om økonomiministeren ikke kunne være enig i, at der godt kunne være demokratiske problemer i at indgå en international aftale, der binder Danmark til at føre samme økonomiske politik, som skiftende regeringer har gjort de sidste 20 år, idet der kunne komme et andet flertal i Danmark, som vil føre en anden økonomisk politik.

Han havde forstået, at det var regeringens holdning, at man skal tilslutte sig alt det, man overhovedet kan uden at overtræde euoundtagelsen, altså komme så tæt på som overhovedet muligt.

Økonomiministeren siger, at det strukturelle underskud ikke er et tal, men et kompliceret regnestykke – og måske et regnestykke som der kan opstå politisk debat om. Derfor spurgte han, hvem der afgør, hvordan det regnestykke skal gøres op, og hvem der efterfølgende afgør, om vi overholder betingelsen om de 0,5 pct. af BNP. Han tilføjede, at som han læste det, var det Kommissionen, der afgjorde det. Han havde beskæftiget sig med begrebet strukturel arbejdsløshed og forudså, at strukturelt underskud ville blive lige så omdiskuteret.

Han forstod godt økonomiministerens glæde over, at man ikke skal ændre grundloven, men betyder det ikke, at det er EU-Domstolen, der i sidste instans afgør,

om en kommende danske budgetlov er god nok? Det kan godt ligne suverænitetsafgivelse.

Nikolaj Villumsen undrede sig over, at man i Danmark vælger en ny regering på, at den vil skabe arbejdspladser, og så tilslutter denne regering sig eurolandenes hop ud over skrænten med en nedskæringspolitik. Han mindede regeringen om, at danskerne havde stemt nej til at ære en del af EU's økonomiske politik, da den stemte nej til euroen. Dermed stemte den også nej til at lade EU definere vores muligheder for at føre økonomisk politik. Han spurgte, om vi kan blive idømt en straf, hvis vi ikke følger den økonomiske politik, der fastlægges i EU.

Nikolaj Villumsen gjorde opmærksom på, at artikel 16 indeholder planer om, at finanspagten på sigt skal være EU-lovgivning, og spurgte, om det så er planen at spørge befolkningen, eller er det også noget, Europaudvalget skal tage stilling til i dag?

Lene Espersen takkede for en meget klar og grundig gennemgang af et kompliceret emne. I modsætning til Nikolaj Villumsen var hun klart af den opfattelse, at forudsætningen for at skabe arbejdspladser i Danmark er, at der er orden i økonomien. Hvis man forgælder sig, sender man ikke bare en regning videre til kommende generationer, men man skal ud at lånefinansiere, og så kommer man til at betale en meget høj rente. Det ser vi i Sydeuropa for øjeblikket. Derfor er der god mening i, at Danmark tilslutter sig finanspagten.

Markedets tilfredshed skyldes, at Danmark fører en fastkurspolitik i forhold til euroen. Derfor giver det god mening for os at signalere over for omverdenen, at vi ikke vil føre en uansvarlig økonomisk politik. Hvis vi ikke tilslutter os pagten, kan det godt opfattes sådan, at vi ikke vil holde fast i fastkurssamarbejdet.

Lene Espersen syntes, det var meget tilfredsstillende, at man var nået så langt, og var meget enig i regeringens forhandlingsoplæg. Det er afgørende for Danmark, at vi ikke skal ændre grundloven, men etablere en budgetlov, og at vi selv kan beslutte os for, hvilke automatiske korrektionsmekanismer der skal bruges.

Vi renser i dag den strukturelle balance for konjunkturudviklingen og engangsindtægter, men der må også tages hensyn til forskellen på de automatiske stabilisatorer. Her har de forskellige lande forskellige tal, fordi de har indrettet sig forskelligt. I Danmark har vi store automatiske stabilisatorer. Det må man tage hensyn til.

Lykke Friis mindede om, at Venstre hele tiden politisk havde støttet pagten, men partiet har ikke nogen illusion om, at den vil løse alle problemerne. Der skal også yderligere gang i det indre marked, og vi skal ændre budgetterne.

Hvad angår Danmark er det Venstres holdning, at vi skal tilslutte os så meget som muligt i respekt af euroforbeholdet. Spillereglerne ligger i fin forlængelse af den ansvarlige økonomiske politik, der er ført her i landet. Vi har ikke brug for nogen fribillet til at føre uansvarlig økonomisk politik. Sådan vil det blive opfattet, hvis vi ikke tilslutter os.

Det er også principielt vigtigt, at Danmark bidrager til at holde sammen på Europa på et tidspunkt, hvor vi mildest talt har behov for det. Derfor er det positivt, at der

nu bliver mulighed for, at ikke-eurolande kan skrive under og komme til at deltage i topmøderne.

Afslutningsvis spurgte Lykke Friis i relation til artikel 8, stk. 2, om det er muligt at tilslutte sig den del, der giver bøder, hvis man ikke implementerer gældsgrænsen på rette vis.

Økonomiministeren beskæftigede sig først med Pia Adelsteens spørgsmål om, hvorvidt vi er på vej ind i en finanspolitisk union, eller om der blot er tale om "ingenting sat på papir". Det er ikke "ingenting sat på papir", idet der er tale om klart skærpede regler. Dels skal man overholde betingelserne hvert år og ikke blot over en årrække, og dels skal man gennemføre en national budgetlov. Det er andre spilleregler end dem, vi kender. Til gengæld er man meget, meget langt fra en finanspolitisk union. Efter økonomiministerens opfattelse er en finanspolitisk union sådan en, som man har i USA, hvor der via det fælles budget sker overførsler fra stat til stat, og dér er vi slet, slet ikke.

Med hensyn til folkeafstemning sagde økonomiministeren, at når den endelige tekst foreligger – og det bliver først på topmødet den 30. januar – vil Justitsministeriet foretage en juridisk vurdering. Som man kunne høre på forelæggelsen, er vores vurdering internt, at vi ikke ligger tæt på en folkeafstemning.

Med hensyn til om der er noget, vi ikke vil kunne deltage i, forsikrede økonomiministeren, at vi ikke på nogen måde vil overtræde vort euroforbehold, som regeringen respekterer i ånd og bogstav.

I anledning af Mette Riisagers indlæg gjorde økonomiministeren opmærksom på, at Danmark sådan set også har en henstilling, så det er ikke kun eurolandene, det drejer sig om. Vi er i en bedre situation end Grækenland og Spanien, men vi har ikke helt holdt os på dydens smalle sti.

Vi skal lave en budgetlov, men det er os selv, der gør det. Det syntes økonomiministeren var meget fornuftigt. Denne budgetlov bliver rammen om vor finanspolitik. Den vil vise omverdenen, at man fra regeringens side tager ansvaret for vor økonomiske politik, og ved at polstre os får vi en række frihedsgrader. Økonomiministeren syntes, vi skulle tilslutte os dette, da det er fornuftigt.

Hun tilføjede, at der også er nogle politiske gevinster. Som der står i regeringsgrundlaget, vil regeringen gerne have, at Danmark er tættere på EU, fordi vi mener, det er i dansk interesse. Regeringen mener, vi skal hævde vores suverænitet ved at have indflydelse på, hvad der sker. Økonomiministeren havde tillid til det repræsentative demokrati og mente, de valgte politikere havde ret til at træffe sådanne beslutninger – medmindre der var tale om suverænitetsafgivelse.

Da det drejer sig om at tilslutte sig en international aftale, kan vi selvfølgelig komme ud af det igen, hvis der kommer et andet flertal bestående af Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Enhedslisten. Det flertal vil kunne lave en anden budgetlov eller ophæve budgetloven. Dette Folketing binder ikke fremtidige Folketing, hvis vælgerne sammensætter Folketinget på en anden måde.

Økonomiministeren mente ikke, der kunne være en politisk debat om, hvordan man skal beregne den strukturelle saldo, men der kunne sandelig være en øko-

nomisk debat. Økonomiministeren pointerede, at der er tale om en helhedsvurdering. Vi afskriver ikke fuldstændig EU's måde at beregne den strukturelle saldo på, men vi mener, det er ret afgørende, at man respekterer, at vi herhjemme har nogle automatiske stabilisatorer, som er ret store. Økonomiministeren tilføjede, at sådan som det tegner sig i øjeblikket, vil man kunne tage hensyn hertil, sådan at beregningen kan blive ordentlig og retvisende, så vi ikke skal føre økonomisk politik som når man står i Tivoli og skyder på bjørne, som farer op og ned.

Med hensyn til Domstolens rolle understregede økonomiministeren, at det er os selv, der skal finde ud af, hvordan vores budgetlov skal se ud. Der kommer ikke en skabelon. Efterfølgende skal Kommissionen lave en analyse, men det skal man for alle lande, som har underskrevet aftalen. Kommissionen må så tage et initiativ, hvis den ikke mener, at vores budgetlov holder.

Økonomiministeren syntes, det var logisk, at lande, som har styr på deres økonomi, har en god beskæftigelse, og at nogle af de lande, der har de største problemer med beskæftigelsen i øjeblikket, også er de lande, hvor økonomien sejler. Disse lande er dybt forgældede og har en kæmpestor arbejdsløshed og dårlige sociale vilkår.

Økonomiministeren svarede Nikolaj Villumsen, at hun havde meget svært ved at svare på, hvad der vil ske, hvis bestemmelserne indskrives i traktaten, fordi vi ikke har den endelige tekst.

Hun var meget glad for den helt entydige opbakning, der var kommet fra Lene Espersen og Lykke Friis, og understregede, at der ikke skal herske nogen tvivl om, at Danmark fastholder fastkurspolitikken.

Med hensyn til den gæld, Lene Espersen taler om, er kernen, at hvis vi har styr på økonomien, går tingene meget nemmere, og hvis man har holdbare finanser, har man en solid sikkerhedsmargin.

Økonomiministeren delte Lykke Friis' opfattelse af, at finanspagten ikke løser verdensgæden og heller ikke løser gældskrisen, men den er i hvert fald et skridt på vejen. Hun håbede, man kom videre med at bidrage til vækst og udvikling i Europa gennem bestemmelser vedrørende det indre marked og budgettets forskellige elementer. Økonomiministeren anså det ligesom Lykke Friis for positivt, at vi bidrager til, at vi står sammen i Europa i en meget vanskelig tid.

Med hensyn til hvad vi som ikke-euroland kan tilslutte os, overvejer vi i øjeblikket spørgsmålet i relation til Domstolen. Hvis Kommissionens analyse viser, at "det holder ikke", så får landet at vide, at det er en "ommer", hvis Domstolen er enig i den analyse. Hvis det viser sig, at det heller ikke i næste omgang lykkes at komme tættere på, er der tale om, at vi kan få en bøde på 0,1 pct. af BNP. Den bødekasse, der er stillet op, er den permanente krisemekanisme, som Danmark ikke er en del af og derfor ikke kan få penge fra. Spørgsmålet undersøges i øjeblikket, men hvis det viser sig, at der er et problem, vil vi sandsynligvis kunne sige: "Det tilslutter vi os ikke."

Finn Sørensen var bekymret for den måde, sagen blev behandlet på. Han mente ikke, Per Clausen havde fået svar på sit spørgsmål om, hvem der bestemmer, om vi lever op til bestemmelserne om strukturelt underskud. Han syntes heller

ikke, der var kommet et klart svar på, om vi kan blive dømt for ikke at følge de økonomisk-politiske retningslinjer fra EU. Lykke Friis havde heller ikke fået et ordentligt svar på, om vi kan blive undtaget fra artikel 8, stk. 2. Han mente i det hele taget ikke, der var kommet et klart svar på spørgsmålet om, hvorvidt vi kan blive undtaget fra, at det er Domstolen, der bestemmer. Derfor var han bekymret for, at et flertal i udvalget ville give mandat til en aftale, hvor det juridiske endnu er så uklart.

Han rejste spørgsmålet, hvad det juridiske grundlag er for at inddrage EU-Domstolen i denne mellemstatslige aftale. Der henvises til artikel 273, men den artikel handler slet ikke om det, men handler om, at Domstolen har kompetence til at afgøre tvistigheder imellem medlemsstater i voldgiftssager vedrørende traktaten. Her handler det om en mellemstatslig aftale, og så kan man ikke bare beslutte at bruge EU-Domstolen.

Økonomiministeren sagde, at vi måske kan blive dømt for ikke at følge formkravene i relation til budgetloven, men kan vi blive dømt for ikke at overholde reglerne om strukturelt underskud, som jo er hele omdrejningspunktet? Som han læste teksten, kan man blive dømt for ikke at overholde de generelle økonomiske retningslinjer. Han spurgte, om det virkelig er betryggende at overlade dette til Domstolen, som jo ved flere lejligheder har vist sig at være meget kreativ og aktivistisk.

Pia Adelsteen var meget enig med Enhedslisten i spørgsmålet om Domstolen.

Hun havde stor forståelse for, at eurolandene ønskede at gøre dette, men hun mente ikke, at Danmark kunne tilslutte sig, hvis vi skal respektere euroforbeholdet. For hende at se var det vejen til en finanspolitisk union. Når man tænker på, hvad vi betaler til Grækenland, er der måske allerede tale om en finanspolitisk union i den forstand, som økonomiministeren var inde på, nemlig med omfordeling af midler mellem statskasserne. Hun mente, at Danmark i de sidste ti år – på trods af at vi ikke har haft en budgetlov og uden at vi har været med i en finanspagt – har formået at føre en økonomisk politik, som har levet op til det, der står i finanspagten.

I pagten står der, at man skal etablere en budgetlov, og kravet herom skal helst – "preferably" – stå i forfatningen, hvilket i Danmark vil sige i grundloven. Økonomiministeren siger, at det er Danmark selv, der bestemmer, hvordan den budgetlov skal se ud, men er det ikke en omskrivning af sandheden, når Kommissionen og måske EU-Domstolen bagefter skal tjekke, om vi har implementeret bestemmelsen korrekt?

Hvis man på et tidspunkt ved en folkeafstemning får et ja til euroen, og vi er en del af finanspagten, skal vi så ændre grundloven? Hun havde den opfattelse, at eurolandene skal indskrive reglerne i deres forfatninger, mens ikke-eurolandene kunne nøjes med national lovgivning. Hun tilføjede dog, at det kunne være, hun havde misforstået dette.

Per Clausen mente, økonomiministerens besvarelse gav indtryk af, at ideen om en budgetlov var opstået spontant i Danmark. Han mente imidlertid ikke, der var nogen danske politikere, der havde syntes, en budgetlov var en nødvendighed, før man foreslog det i EU. Han spurgte, om det er udtryk for stor tillid til ens egen

ansvarlighed, når man tilslutter sig en pagt, hvor af det fremgår, at det er Domstolen, der afgør, om en budgetlov er lavet godt nok.

Man beder om mandat til at skrive under på noget, man ikke ved hvad er. Økonomiministeren siger, at der kan blive en økonomisk debat om, hvordan man skal definere det strukturelle underskud, men er pointen ikke, at den strukturelle balance skal beregnes på en måde, som er retvisende, og at vi skriver under, fordi vi forventer, at den bliver retvisende, men det er ikke os selv, der bestemmer, om den er retvisende.

Lykke Friis mindede om, at den tidligere regering havde en budgetlov på sit program, og det var ikke, fordi EU sagde, at vi skulle have sådan en, men fordi den daværende regering syntes, det var en god idé.

Med hensyn til hvornår vi rammer forbeholdsmuren, forstod hun, at vi potentielt kan ramme muren i forbindelse med den bøde, vi kan få, hvis vi ikke implementerer bestemmelserne på rette vis, jævnfør artikel 8, stk. 2. Hun gik ud fra, at de sanktioner, som vi ikke kan være med i i forhold til six-packen, kan vi heller ikke være med i her. Lykke Friis tilføjede, at hun havde fuld respekt for, at vi naturligvis skal afvente Justitsministeriets vurdering af den endelige tekst.

Merete Riisager henviste til, at det står sort på hvidt i det udkast, Europaudvalget har fået, at man arbejder hen imod en fælles økonomisk politik. Det må da kaldes en finanspolitisk union. Det må man da høre, hvad befolkningen mener om. I den forbindelse henviste hun til, at statsministeren for nogle uger siden havde sagt til Europaudvalget, at danskerne har sagt nej til en finanspolitisk union, da de sagde nej til euroen.

Hun mente, debatten om ansvarlighed var forvrøvet, for selvfølgelig siger vi ikke nej til at føre en ansvarlig økonomisk politik ved at vælge at føre den selv.

Hun syntes, det var en forkert præmis, når økonomiministeren henviser til, at der står i regeringsgrundlaget, at vi skal være tættere på EU. Man kan godt være optaget af, hvilken vej EU skal gå, og stadig væk sige nej til en finanspagt, som hun stadig ikke mente, Danmark ville have fordel af at være med i.

Økonomiministeren præciserede i svaret til Pia Adelsteen og Lykke Friis, at euroforbeholdet betyder, at vi ikke er med i valutaen, at vi ikke er med i Den Europæiske Centralbank, at vi er ikke med i den fælles pengepolitik, og at vi ikke bliver omfattet af sanktioner i form af bøder, hvis vi overtræder stabilitets- og vækstpagten. Sådan bliver det ved med at være.

Hvis vi kan implementere budgetloven på ordentlig vis i almindelig dansk lovgivning, og hvis vi kan få lov at regne det strukturelle underskud ud, så det respekterer danske forhold, så beder økonomiministeren om mandat til at være med i en pagt, der vil styrke dansk økonomi og europæisk økonomi. Hun mente ikke, der kunne være nogen tvivl om, hvad der ligger i det politisk. Regeringen beder om mandat til at tilslutte sig så meget som muligt i respekt af euroforbeholdet.

EU-retten er det, der gælder. Det ændrer aftalen ikke på.

I anledning af Finn Sørensens spørgsmål om EU-Domstolens og Kommissionens rolle gjorde økonomiministeren opmærksom på, at det ikke er et Kommissionsan-

liggende som sådan, men Kommissionen kan analysere landenes budgetlove og afgive en rapport, sådan at de lande, som undertegner denne aftale, kan danne sig et overblik over, om det er gjort på den rigtige måde, og eventuelt indbringe sagen for Domstolen. Domstolen skal ikke vurdere den økonomiske politik, vi fører, men på hvilken måde vi har lavet vor budgetlov. Økonomiministeren fandt det helt betryggende, at det foregår på denne måde.

Der er en finanspolitisk union mellem de danske landsdele, idet der er udligningsmekanismer og kommunal udligning, hvor man sender penge til fattige kommuner. Men der er ingenting, der gør, at man kan sige, at EU er ved at udvikle sig til en finanspolitisk union, der kommer til at ligne det. I den forbindelse gjorde økonomiministeren opmærksom på, at i det seneste udkast er ordet "fælles" gledet ud i forhold til den økonomiske politik, idet det fjerde afsnit nu handler om koordinering af den økonomiske politik.

Økonomiministeren svarede Pia Adelsteen, at kravet om, at der skal gennemføres en budgetlov, helst skal stå i forfatningen, gælder for de underskrivende parter, uanset om de er med i euroen eller ej. I den forbindelse pegede hun på, at lovhierarkiet er meget forskelligt i de forskellige lande. Vi vil behandle budgetloven, som vi behandler al anden lovgivning. Det er noget, vi vedtager i Folketinget ved de almindelige tre behandlinger. Det betyder, at hvis flertallet i Folketinget ændrer sig, kan det vedtage noget andet.

Økonomiministeren ville ikke forsøge at pådutte nogen, at de var økonomisk uansvarlige, hvis de ikke støttede finanspagten, sagde økonomiministeren til Merete Riisager. I øvrigt kendte hun ikke mange partier, der i stor busreklamer skriver: "Vi går ind for en uansvarlig økonomisk politik." De, der beslutter dette, deponerer ikke Folketingets beslutningskraft et eller andet sted langt uden for landets grænser. Det handler om, på hvilken måde vi bedst muligt varetager de danske interesser.

Det er regeringens samlede vurdering, at det vil være godt for os – hvis de betingelser, vi har stillet op, ellers opfyldes, og hvis euroforbeholdet overholdes – at vi gennemfører en budgetlov i den almindelige lovgivning. Økonomiministeren mente ikke, vi dermed overlader det til noget fremmed væsen.

Nikolaj Villumsen syntes, det var fair nok, hvis et flertal i Folketinget vedtager en budgetlov, men det interessante og nye er, at det er de andre lande, som bedømmer, om den er god nok, og at vi kan få en "dummebøde", som ryger i en stabilitetskasse, som kan redde endnu en tysk bank. Det er måske rigtigt nok, at vi ikke kan blive straffet for at overtræde vækst- og stabilitetspagten, men vi kan blive straffet for en ren national lovgivning, vi gennemfører. Det syntes han var at snige euroen ind ad bagdøren.

Pia Adelsteen gjorde det klart, at Dansk Folkeparti under ingen omstændigheder kan tilslutte sig et forhandlingsoplæg, som går ud på, at vi skal tilslutte os så meget som muligt med respekt af euroforbeholdet. Det bør komme til folkeafstemning, for det er en væsentlig beslutning for mange danskere.

Økonomiministeren præciserede, at den bødekasse, der er tale om, hænger sammen med eurolandenes permanente krisemekanisme, som eurolandene kan

trække på. Det er derfor, vi undersøger, hvordan det hænger sammen i forhold til ikke-eurolande som Danmark. Det er en af de ting, som skal opklares.

Domstolen kan generelt idømme bøder, hvis landene ikke overholder traktaten. Det gælder, uanset om vi har et euroforbehold eller ej. Økonomiministeren syntes egentlig, det var meget betryggende, at de regler, vi taler om, nu bliver overholdt, og hun fandt det positivt, at vi nu skal vedtage en budgetlov.

Formanden konkluderede, at der ikke var konstateret et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet dog Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Liberal Alliance havde udtrykt sig imod det.